

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hämäläinen, K. & Ruutiainen, M. (2023) Opinto-ohjausta valmentajille. Valmentaja, 2/2023,40-41.

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Hämäläinen, K. & Ruutiainen, M. (2023) Opinto-ohjausta valmentajille. Valmentaja, 2/2023,40-41.

.

.

Teksti Kirsi Hämäläinen ja Maria Ruutinen Kuva Pixabay

Opinto-ohjausta valmentajille

NYKYAIKAINEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ tarjoaa mahdollisuuksia moniin ja hyvin erilaisiin koulutuspolkuihin. Se voi vähän hämmentääkin, kun vaihtoehtoja on paljon. Tämän tekstin tarkoituksena on avata erilaisia mahdollisuuksia. Olennaista on miettiä, millaista osaamista tarvitset juuri nyt ja toisaalta, tähtäätkö valmennustehtäviin, joissa joku tietty tutkinto vaaditaan (kuva 1).

Olen aloitteleva valmentaja. Mistä koulutuksesta minun pitäisi aloittaa?

Aloittelevalle valmentajalle on monta mahdollisuutta. Voit vaikka aloittaa tekemällä

muutaman verkkokurssin, kuten Olympiakomitean sivuilta löytyvät *Tervetuloa ohjajaksi* ja *Vastuullisen valmentajan* -verkkokurssit.

Mikäli sinulla on oma laji, jonka valmentaminen kiinnostaa, tutustu lajiliittosi sivuilla kuvattuun koulutustarjontaan. Lajiliittosi voi tarjota jonkinlaista starttikurssia ja VOK 1 on lajiliiton ensimmäinen valittava koulutus.

Sinun on mahdollista lähteä myös suoraan tutkintoon johtavaan koulutukseen, mikäli ajatuksena on saada ammatti liikunta-alalta ja erityisesti valmennuksesta. Voit hakeutua urheiluopistoon suorittamaan liikunnan ohjauksen perustutkintoa (LPT) tai voit hakeutua täydyttyä hakeu-

▼▼ Jos haluat syventää osaamistasi joillain yksittäisillä osa-alueilla, voi siihen löytyä hyviä mahdollisuuksia liikunta-alan avoimen ammattikorkeakoulun tai yliopiston tarjonnasta.

tua korkeakoulututkinnolle joko ammattikorkeakouluun tai yliopistoon.

Mikäli oma urheilu-urasi on ollut kansainvälisellä tai kansainvälisellä tasolla, voit hakeutua myös *Urheilijasta valmentajaksi -koulutukseen*. Vaikka suuntaisit tutkintokoulutukseen, on lajiliittosi VOK 1-3 -koulutukset sinulle varmasti myös tarpeen ja niitä voit suorittaa rinnan tutkinto-opintojen kanssa.

Huomaa myös liikunnan aluejärjestöjen tarjoamat koulutukset. Aluejärjestöt tarjoavat muun muassa VOK 1 -tason perusmoduleja.

Valmistuin juuri Liikunnan ja valmennuksen ammattitutkinnolta – mihin nyt?

Onneksi olkoon! Mikäli olet valmistunut Valmennuksen osaamisalalta, olet todennäköisesti jo suorittanut lajiliittosi VOK-tasokoulutuksista ainakin ne, mitä oma liittosi järjestää, ja VOK:n 3-taso saattoi olla kytkettynä juuri suorittamaasi ammattitutkintoon.

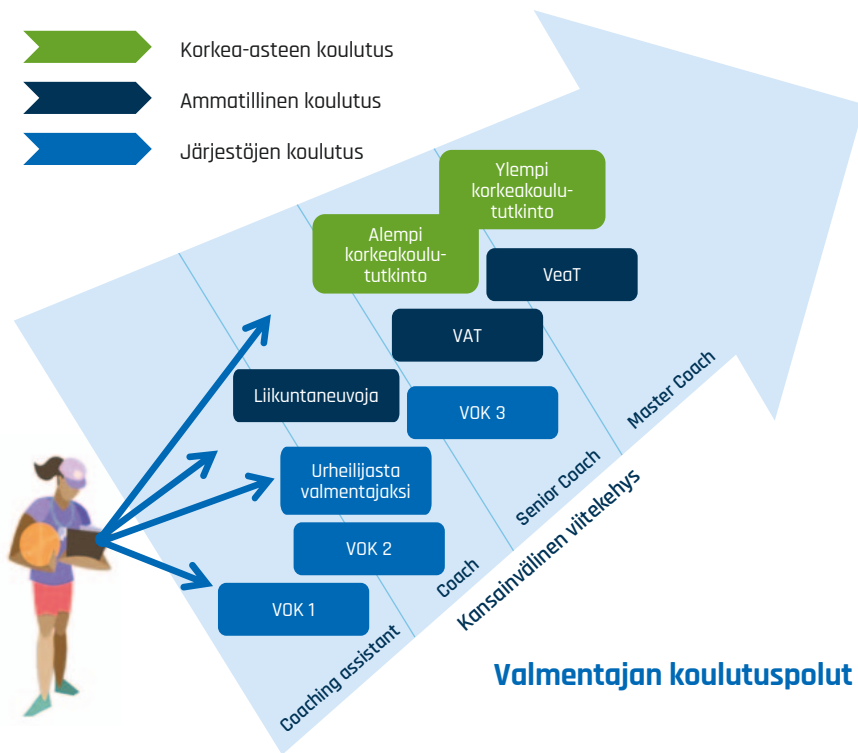
Nyt kannattaa viedä opittua käytäntöön ja pohtia millaista osaamista tarvitset seuraavaksi. Sinulla on monta mahdollisuutta. Mikäli työtehtäväsi suuntautuvat enemmän valmennuksen johtotehtäviin ja kansainvälisen tason valmennukseen on *Valmennuksen erikoisammattitutkinto (VEAT)* hyvä vaihtoehto.

Jos haluat syventää osaamistasi joillain yksittäisillä osa-alueilla, voi siihen löytyä hyviä mahdollisuuksia liikunta-alan avoimen ammattikorkeakoulun tai yliopiston tarjonnasta. Sieltä voit myös jatkaa polkuopintoina alempaan korkeakoulututkintoon.

Lyhyitä opintokokonaisuuksia moniin osaamistarpeisiin tarjoaa Suomen Valmentajat. Tietysti voit myös hakeutua suoraan korkeakouluopintoihin joko ammattikorkeakouluun tai yliopistoon.

Ammattikorkeakoulussa aikaisempaa osaamista hyväksytään osaksi opintojasi sekä hyväksilukemalla että osaamista tunnistamalla. Hyväksilukumenettelyä voit hyödyntää, jos sinulta löytyy aiempia korkeakouluopintoja.

Osaamisen näytöllä voit puolestaan osoittaa osaamista, jota olet hankkinut opiskele-

KUVA 1. Mitä tämä kuva oikein tarkoittaa? Kuva pyrkii avaamaan nykyaikaisen koulutusajattelun joustavuutta. Koulutuspolkuja voi olla monenlaisia ja koulutusrakenteessa voi olla mielekästä myös "palata taaksepäin". Suomalaisia koulutuksia on tässä verrattu kansainväliseen viitekehykseen, joka ei sekään perustu koulutusjärjestelmään, vaan tarvittavan osaamisen kuvaukseen erilaisissa valmennustehtävissä.

malla toisella asteella, erilaisissa koulutuksissa tai työskentelemällä liikunnan parissa. Osaamisen näytöllä suoritettavat opintojaksot hyväksytään osaksi opintoja näyttöprosessin kautta. Näyttö voi olla kirjallinen, suullinen tai toiminnallinen prosessi, jossa opettaja arvioi osaamistasi opintojakson osaamistavoitteiden suunnassa.

Korkeakouluopinnoistani on 15 vuotta. Jotenkin kaipaisin taas opintoja ja ajatusten päivittämistä.

Vaikka olet suorittanut ylempään korkeakoulututkinnon, voi esimerkiksi Valmennuksen erikoisammattitutkinto olla sinulle sopiva vaihtoehto. Jos työtehtäväsi tällä hetkellä ovat valmennuksen johtotehtäviä tai olet mukana esimerkiksi maajoukkueiden valmennuksessa, niin VEAT tarjoaa sinulle sopivaa osaamista. Lisäksi verkostoituminen samanlaisissa tehtävissä olevien opiskelukavereiden kanssa on varmasti antoisaa osaamisen kehittymisen kannalta.

Sinullekin toki voi avoimen korkeakoulun opinnot tarjota syventymismahdollisuuksia joihinkin osa-alueisiin. Miksei olisi mahdollista tehdä vaikka toinen ylempi korkeakoulututkinto tai mikä estää tohtoriopinnot? Käytännönläheistä osaamisen päivittämistä löytyy myös Suomen Valmentajien koulustarjonnasta.

Olen suorittanut opistoasteen liikunnan-ohjaajatutkinnon vuosia sitten. Onko ainoa mahdollisuuteni jatkaa alempaan korkeakoulututkintoon? Ylempi ammattikorkeakoulututkinto (YAMK) kiinnostaisi.

Hakukelpoisuus *YAMK-valmentajaopintoihin* syntyy yleisesti alemmasta korkeakoulututkinnosta ja kahden vuoden työkokemuksesta. Yksi vaihtoehto on siis hakeutua alemmalle AMK-tutkinnolle. Saat osaamisen tunnistamisen kautta merkittävän määrän opintopisteitä.

Mutta ainakin Haaga-Heliaan voit hakeutua, jos sinulla on opistoasteen liikunnan-ohjaajatutkinto ja vähintään viisi vuotta (60 kk) hakukohteen alan työkokemusta tutkinnon jälkeen. Silloin hakeudut avoimen AMKn polkuopinnot kautta suorittamalla soveltuvia ylempään ammattikorkeakoulun opintoja.

Mitä hyväksilukeminen ja osaamisen tunnistaminen korkeakoulussa tarkoittavat?

Hyväksilukemisella tarkoitetaan muussa korkeakoulussa suoritettujen opintojen hyväksilukemista osaksi opintoja. Tällöin hyväksiluettavat opinnot eivät saa olla yli 10 vuotta vanhoja.

Opinnot hyväksiluetaan sellaisenaan ja myös arviointi siirtyy uuden tutkinnon arvioinniksi samanlaisena. Opintojaksojen

osaamistavoitteiden täytyy vastata toisiaan. Tämän oppilaitos varmistaa hyväksyessään aiempia korkeakouluopintojasi osaksi tällä hetkellä opiskelemaasi tutkintoa.

Osaamisen tunnistamisella ja näytöllä puolestaan tarkoitetaan aiemmin hankittua muuta osaamista, kuten toisen asteen opinnot, erilaiset lajiliittojen ja organisaatioiden koulutukset sekä työelämässä hankittu osaaminen.

Jos suorittamasi opintojakson osaamistavoitteet vaikuttavat sinulle tutuilta ja koet osaavasi asiat, voit aina ilmoittautua osaamisen näytön prosessiin. Osaamisen näytön vastaanottaa opintojaksosta vastaava opettaja. Hän myös määrittää ja ohjeistaa, millä tavoin osoitat aiemmin hankittua osaamista. Joitain opintojaksoja suoritetaan osaamisen näytöllä myös pienryhmissä ohjatusti.

Hyväksiluvut ja osaamisen näytöt mahdollistavat opintojen sujuvan etenemisen, jotta opiskelijana voit keskittyä oppimaan asioita, jotka edistävät ammatillista osaamistasi. Osaamisen näyttöjen avulla opinnot etenevät tiivistetyllä aikataululla ja voit keskittyä syventämään osaamistasi halutesasi spesifimpiin osa-alueisiin, eli niin sanotusti poimimaan rusinat pullasta.

Korkeakoulujen opintojen ohjaamisesta vastaavat lehtorit auttavat sinua itsellesi sopivan ja mielekkään opintosuunnitelman laatimisessa sekä auttavat sinua tunnistamaan hankittua osaamista, refleктоimaan osaamistasi sekä ohjaavat muutenkin opinnoissa ja ammatillisessa kasvussa eteenpäin.

Mistä löydän tietoa eri koulutusmahdollisuuksista?

Oman lajisi lajiliiton sivuilta löydät lajisi tarjoamat mahdollisuudet ja suositukset. *Opintopolku-sivusto* tarjoaa tietoa tutkintoon johtavista koulutuksista. Valmennuksen ammattitutkintoa ja erikoisammattitutkintoa järjestävät pääasiassa urheiluopistot. Niiden sivuilta löydät tietoa alkavista koulutuksista.

Jyväskylän yliopisto sekä ammattikorkeakoulu (*Haaga-Helia, Arcada, Kajaanin amk, Lapin amk sekä Xamk*) tarjoavat liikunta-alan korkeakoulututkintoja.

Liikunnan aluejärjestöt tarjoavat paikallisesti monenlaista koulutusta ja Suomen Valmentajien tarjonnasta löytyy jatkokoulutusta monen tasoisten valmentajien tarpeisiin.

Lisäksi muut järjestöt (*esimerkiksi Mieli ry*) tarjoavat valmentajille sopivia koulutuksia. ■

Artikkelin kirjoittajista Kirsi Hämäläinen toimii yliopettajana ja Maria Ruutiainen lehtorina Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa.